

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านเกษตรกรรม

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน

จัดทำฐานข้อมูลโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

โครงการ Mushroom Smart Farm

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน

ประวัติการก่อตั้ง เมื่อ วันที่ ๑๗ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ที่ตั้ง เลขที่ ๔๓/๓ หมู่ ๓ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ๒๑๑๘๐

บริบทพื้นที่ตำบลนิคมพัฒนา

๑. ข้อมูลด้านกายภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา

๑.๑ ที่ตั้ง

เลขที่ ๙๙ หมู่ ๖ ถนนทางหลวงหมายเลข ๓๓๗๕ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ๒๑๑๘๐ ห่างจากตัวอำเภอ ๔ กิโลเมตร ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดระยอง ๑๖ กิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

ทิศเหนือ	- ตำบลแม่น้ำคู้ อำเภอปลวกแดง
ทิศตะวันออก	- ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย
ทิศใต้	- ตำบลมาบข่า และตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง
ทิศตะวันตก	- ตำบลมะขามคู่ และตำบลพนานิคม

๑.๓ เนื้อที่

- มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕๒ ตารางกิโลเมตร

๑.๔ สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลนิคมพัฒนา มีลักษณะเป็นที่ราบสลับเนิน สภาพดินเป็นดินปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับกลาง สภาพภูมิอากาศไม่ร้อนจัดหรือหนาวจัด

๑.๕ จำนวนหมู่บ้าน มี ๗ หมู่บ้าน มีดังนี้

- หมู่ที่ ๑ บ้าน ก.ม.๑๒
- หมู่ที่ ๒ บ้านนิคม ๑
- หมู่ที่ ๓ บ้านใหม่สามัคคี
- หมู่ที่ ๔ บ้านหนองบอน
- หมู่ที่ ๕ บ้านซากผักกูด
- หมู่ที่ ๖ บ้านมาบขมิ้นพัฒนา

หมายเหตุ : - หมู่บ้านที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนาเต็มทั้งหมู่บ้าน จำนวน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ ๓,๔,๕,๖,๗

- หมู่บ้านที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนาบางส่วน จำนวน ๒ หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ ๑,๒

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๑	บ้านก.ม.๑๒	นายสายัน กล้าชุ่ม
หมู่ที่ ๒	บ้านนิคม ๑	นายฤกษ์ หล้ามาชน
หมู่ที่ ๓	บ้านใหม่สามัคคี	นายสมรัก ไชยสงค์
หมู่ที่ ๔	บ้านหนองบอน	นายชัยพร จันมณี
หมู่ที่ ๕	บ้านซากผักกูด	นายณัฐ ชีระพะโย
หมู่ที่ ๖	บ้านคลองตาหัย	นายชัยรัตน์ บุญรัตน์
หมู่ที่ ๗	บ้านมาบขมิ้นพัฒนา	นายสมควร บุรพา (กำนัน)

ตารางจำนวนประชากร/ครัวเรือน

หมู่ที่	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
หมู่ที่ ๑ ก.ม.๑๒	๒,๖๒๙	๒,๖๘๖	๕,๓๑๕	๙๕๒
หมู่ที่ ๒ นิคม ๑	๒,๗๙๕	๒,๗๔๕	๕,๕๔๐	๘๙๕
หมู่ที่ ๓ บ้านใหม่สามัคคี	๙๒๙	๙๐๕	๑,๘๓๔	๑,๔๓๙
หมู่ที่ ๔ บ้านหนองบอน	๑,๒๐๘	๑,๑๙๗	๒,๔๐๕	๒,๓๙๕
หมู่ที่ ๕ บ้านซากผักกูด	๑,๐๔๗	๑,๑๑๙	๒,๑๖๖	๑,๙๖๗
หมู่ที่ ๖ บ้านคลองตาหัย	๑,๔๙๓	๑,๕๑๔	๓,๐๐๗	๒,๕๐๕
หมู่ที่ ๗ บ้านมาบขมิ้นพัฒนา	๔๙๗	๔๘๙	๙๘๖	๔๔๔
รวม	๑๐,๕๙๘	๑๐,๖๕๕	๒๑,๒๕๓	๑๐,๕๙๗

๓.สภาพสังคม

การศึกษา

- มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔ แห่ง
 - โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง ๒
 - โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง ๕
 - โรงเรียนวัดซากผักกูด
 - โรงเรียนอนุบาลตำบลนิคมพัฒนา (สังกัด อบท.)
- มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑ แห่ง
 - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา
- มีโรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาสทางการศึกษา) จำนวน ๑ แห่ง

สถาบันและองค์การทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์ จำนวน ๓ แห่ง
 - วัดปกรณธรรมาราม
 - วัดซากผักกูด
 - วัดหนองบอน

การสาธารณสุข

- มีสถานอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน จำนวน ๒ แห่ง
 - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนิคมพัฒนา
 - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองบอน
- มีอัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจภูธรนิคมพัฒนา จำนวน ๑ แห่ง

๔.ระบบบริการพื้นฐาน

- การคมนาคมขนส่ง

มีถนนสายหลัก ที่ใช้สัญจรไปมาในตำบลและเชื่อมติดต่อกับตำบล, อำเภออื่นๆ ที่สำคัญ จำนวน ๙ สาย สภาพการคมนาคมโดยทั่วไปอยู่ในสภาพดี ถนนมีขนาดกว้างผิวจราจรค่อนข้างเรียบ แต่ถนนเชื่อมภายในหมู่บ้าน ภายในซอยต่างๆ ยังมีสภาพชำรุดบางส่วน

- การไฟฟ้า มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน สำหรับไฟฟ้าสาธารณะยังมีไม่เพียงพอในบางพื้นที่
- การประปา โดยการประปาส่วนภูมิภาค และกำลังขยายเขตเพิ่มเติม
- ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์ สะดวกในการติดต่อสื่อสารในเขตตำบล

นิคมพัฒนา

๕. ระบบเศรษฐกิจ

- การเกษตร

- อาชีพหลักของประชากร คือ อาชีพเกษตรกรรม เช่น ไร่สับปะรด ทำสวนยางพารา และทำ
ไร่มันสำปะหลัง

- อาชีพรอง ได้แก่ อาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และอาชีพค้าขาย มีประกอบอาชีพเลี้ยง
สัตว์บ้างเล็กน้อย

- ด้านการท่องเที่ยว มีการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม คือ บริษัทโลตัส คริสตัล จำกัด

- ด้านอุตสาหกรรม

- มีโรงงาน

จำนวน ๖๙ แห่ง

- ปิมน้ำมันและก๊าซ

จำนวน ๔ แห่ง

๖. เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

- แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑. ลำน้ำลำห้วย

จำนวน ๘ สาย

๒. บึง, หนอง และอื่นๆ

จำนวน ๔ แห่ง

- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

๑. ฝาย

จำนวน ๗ แห่ง

๒. บ่อน้ำตื้น

จำนวน ๗ แห่ง

๓. บ่อโยก

จำนวน ๗ แห่ง

๗. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

- การนับถือศาสนาส่วนใหญ่ นับถือ ศาสนาพุทธ

- ประเพณีและงานประจำปี อาทิ ลอยกระทง ตักบาตรเทโว งานแห่เทียนจำนำพรรษา

๘. การประเมินความเสี่ยง

จากข้อมูลสำคัญดังกล่าวเบื้องต้น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา มีความเสี่ยงต่อการเกิด
สาธารณภัย ดังนี้ (เรียงจากความเสี่ยงมากไปหาน้อยตามลำดับ)

ลำดับที่	ประเภทของภัย	ลักษณะของการเกิดภัย
๑	วาตภัย	เกิดพายุหมุนเขตร้อน บริเวณที่โล่ง
๒	ภัยแล้ง	แหล่งน้ำสำหรับผลิตน้ำประปา ลดน้อยจนไม่เพียงพอ
๓	อัคคีภัย	การกระทำของมนุษย์ ไฟฟ้ารั่ววงจร ไฟไหม้หญ้า

สถานการณ์เสี่ยงภัยของพื้นที่

- สถานการณ์

จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความแปรปรวนของภูมิอากาศ ทำให้สาธารณภัยมีแนวโน้มที่จะทวีจำนวนความถี่และความรุนแรงเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

- ความเสี่ยงภัย

ความเสี่ยงภัยของแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ ประชากร การตั้งถิ่นฐานซึ่งจะต้องวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยประเภทต่างๆ สำหรับภัยที่เกิดขึ้นภายในตำบลนิคมพัฒนา จะไม่มีระดับความรุนแรงมาก ส่วนมากจะมีระดับความรุนแรงปานกลาง เช่น วาตภัย ส่วนภัยที่มีระดับความรุนแรงน้อยได้แก่ภัยแล้ง ภัยจากอากาศหนาว

วิถีชีวิตท้องถิ่น

ประชาชนในตำบลนิคมพัฒนา มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย วิถีชีวิตของชุมชนโดยทั่วไป มีการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นพื้นฐาน โดยมีครอบครัวเป็นหน่วยการผลิต มีแรงงานจากสมาชิกในครอบครัว ไม่ต้องจ้าง อาศัยวัดอุทิศที่มีในชุมชนท้องถิ่น และอยู่อย่างพึ่งพิงธรรมชาติ โดยทั่วไปชาวบ้านจะคิดถึงการผลิตเพื่อให้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ก่อนหากมีเหลือจากการบริโภคจึงขายหรือแลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน มีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันแต่โดยส่วนมากจะนับถือศาสนาพุทธ ประชาชนในตำบลนิคมพัฒนา มีการสืบสานรักษาสันนิษฐานประเพณีดังเช่นคนไทยทั่วไป คือ มีประเพณีตามวัฒนธรรมไทย มีการตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา ส่วนประเพณีท้องถิ่น เช่น การทำบุญกลางทุ่ง ทำบุญข้าวหลาม

เทศกาลวันสงกรานต์

งานเทศกาลสัปดาห์พรวนน้ำ

จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม และด้านอื่นๆ อย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีประชากรแฝงที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงาน อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ตำบลนิคมพัฒนาเป็นจำนวนมาก ด้วยการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ สังคม การขนส่ง การขยายตัวภาคอุตสาหกรรม ทำให้มีโรงงานอุตสาหกรรมมาสร้างในเขตพื้นที่ตำบลนิคมพัฒนาจำนวนมากซึ่งส่งผลกระทบหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้การจราจรคับคั่งในช่วงเวลาเร่งด่วน ประชากรแฝงที่มากกว่าประชากรในพื้นที่เท่าตัว โดยมีโครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ให้เป็นพื้นที่นำร่องสำหรับการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน การขับเคลื่อนโครงการ EEC จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงเพื่อยกระดับภาคอุตสาหกรรมและเพื่อเชื่อมโยงระบบการค้าและการขนส่งสมัยใหม่ ถือได้ว่าเป็นโอกาสที่ต่ออย่างหนึ่งของคนในชุมชนที่ต้องมีการปรับตัวปรับสภาพแวดล้อมปรับวิถีชีวิตเพื่อการรองรับกับสิ่งใหม่ที่เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะ ระบบเศรษฐกิจฐานราก จะต้องมีความรู้แนวทางการพัฒนาและการจัดการโดยชุมชนท้องถิ่นให้ครบวงจรมากที่สุด มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการผลิตพื้นฐาน การแปรรูป การบริการ การตลาด การผลิตอาหาร และความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกัน สำหรับคนในพื้นที่อย่างเพียงพอ และพัฒนาเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือเป็นธุรกิจของชุมชน ในมิติของการเกื้อกูล เอื้อเพื่อ การมีส่วนร่วมของคนใน

ตำบล ทั้งขนาดย่อมหรือขนาดใหญ่ขึ้น โดยใช้ทั้งความรู้ที่สั่งสมในพื้นที่ หรือเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่และมีการพัฒนาให้ทันสมัย พร้อมกับมีเทคนิค วิทยาการและความรู้เทคโนโลยีมาพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการตลาดหรือสังเคราะห์ธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้คนและชุมชนท้องถิ่นโดยรวมสามารถพึ่งตนเองมีรายได้มากกว่ารายจ่ายและสามารถพัฒนาเป็นผู้ผลิต ผู้สร้างงานบริการต่างๆจากท้องถิ่นที่เข้มแข็ง สร้างสรรค์หลากหลายมีเอกลักษณ์ ทันสมัย และเชื่อมโยงกับระบบการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเปิดโอกาสและแบ่งปันให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถมีพื้นที่ และมีโอกาสในการร่วมพัฒนาได้อย่างผสมผสานและสร้างสรรค์ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจอื่นๆได้อย่างดี อย่างมีฉันทมิตร เป็นธรรมและมีความสัมพันธ์อย่างเท่าเทียมลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมในการทำกิจกรรม การประกอบกิจการ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมหรือการดำรงชีวิต

ข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน

สถานที่ตั้งเลขที่ ๔๓/๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ ๒๑๑๘๐

ประธานกรรมการ : นางรสสุคนธ์ ชูสุวรรณ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘-๙๙๒๒-๑๑๙๙

หลักคิด/ความคิดริเริ่มในการจัดตั้งกลุ่ม

ปัจจุบันเกษตรกรหรือประชาชนทั่วไปได้รับผลกระทบจากวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศทำให้เกิดการว่างงาน การตกงานมากขึ้น รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ค่าครองชีพ ราคาพืชผล ผลผลิตตกต่ำรวมถึงความแปรปรวนของธรรมชาติที่ไม่แน่นอน ปริมาณฝนที่น้อยลงซึ่งผลให้เกิดปัญหาภัยแล้งพืชผลทางการเกษตรไม่ได้คุณภาพและปริมาณตามที่ต้องการและคาดหวัง จากปัญหาข้างต้นจึงมีแนวคิดการรวมกลุ่มกันเพื่อหาอาชีพและรายได้เสริม ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมอาชีพให้ความรู้แก่สมาชิกและคนในชุมชน มีการถ่ายทอดความรู้การเพาะเห็ดวิธีการ ขั้นตอน ขบวนการผลิตก่อนเห็ด การนึ่งก้อนเห็ดเพื่อฆ่าเชื้อ การบ่มเชื้อก้อนเห็ด และขั้นตอนการเปิดดอกเห็ด รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดนางฟ้า สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าการเกษตร ในปัจจุบันคนหันมารักสุขภาพ นิยมบริโภคเห็ดมากขึ้น ลดการบริโภคเนื้อสัตว์ ทานมังสวิรัต กินเจ

ทั้งนี้ยังรวมปราชญ์ชุมชน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพต่างๆให้กับสมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน

การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจฐานรากของชาวบ้าน นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของครัวเรือนยกระดับเศรษฐกิจพึ่งตนเอง มีการรวมตัวกันของเกษตรกรในการประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคงได้รับการรับรองตามกฎหมาย การส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการ ตรงตามความต้องการที่แท้จริง และระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

วิสัยทัศน์ : รวมพลัง ร่วมใจ สร้างเสริมเศรษฐกิจและรายได้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบโรงเพาะเห็ด (Mushroom Smart Farm) และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเห็ดนางฟ้าให้แก่คนในชุมชนและผู้สนใจ
๒. เพื่อประหยัดพลังงาน สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นของโรงเพาะเห็ดให้ได้มาตรฐาน
๓. เพื่อลดรายจ่ายในกระบวนการผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก
๔. เพื่อเพิ่มปริมาณและผลผลิตที่มีคุณภาพมากขึ้น

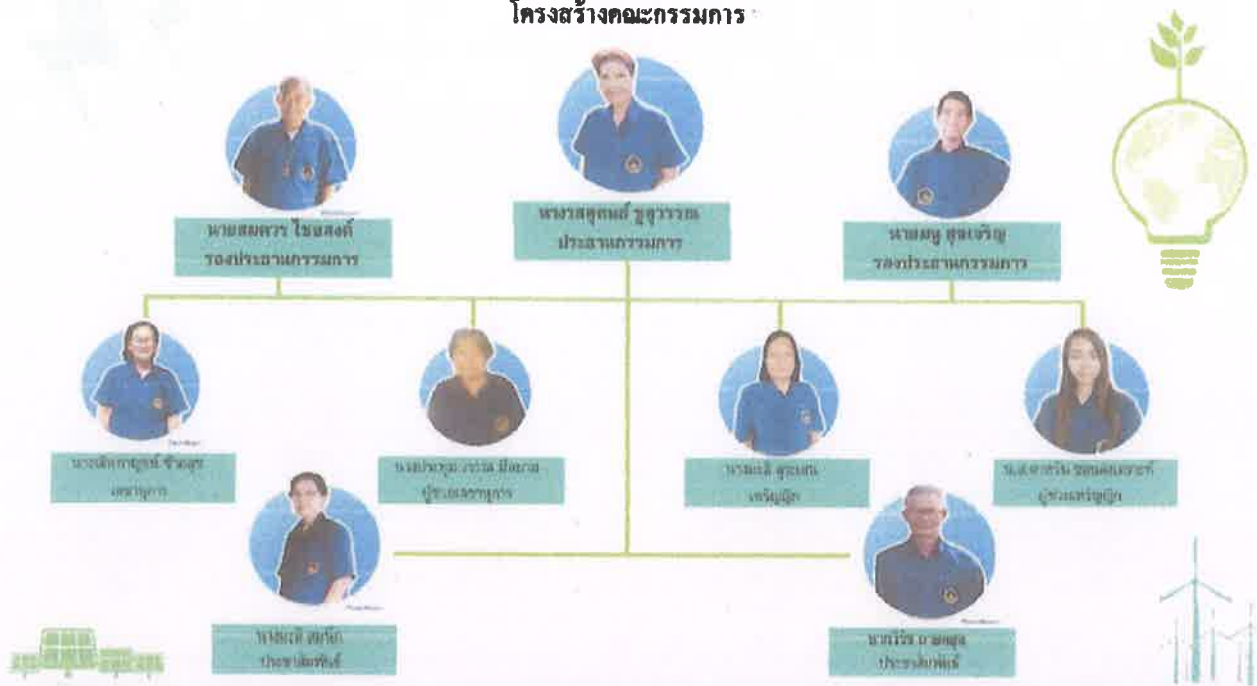
ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม

SWOT Analysis

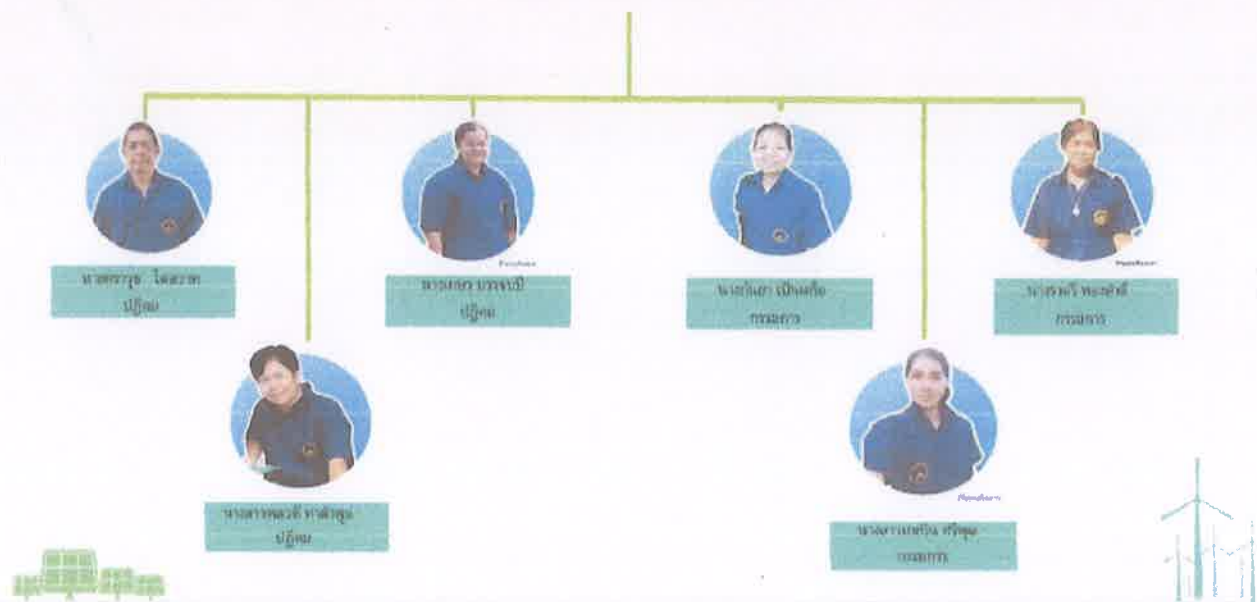
จุดแข็ง(S) - ผู้นำและสมาชิกมีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจ - มีการแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน - ผู้นำและสมาชิกมีความพร้อมเพื่อพัฒนาศักยภาพ - ผลิตภัณฑ์ได้รับการจดทะเบียน OTOP - วัตถุดิบในพื้นที่ มีเพียงพอต่อการผลิตและการแปรรูป - มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	โอกาส(O) - ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ - ผลิตภัณฑ์จดทะเบียน OTOP - การพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ - ได้รับการสนับสนุนจากภาคธุรกิจ
จุดอ่อน(W) - งบประมาณไม่เพียงพอต่อการเพิ่มกำลังการผลิต - ขาดเครื่องมือเครื่องจักรอุตสาหกรรมในการแปรรูป - ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีด้านพลังงานในการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต	อุปสรรค(T) - งบประมาณปรับปรุงโรงเรือนในการขอมาตรฐานสถานที่การผลิตและแปรรูป - การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อขอมาตรฐานองค์การอาหารและยา (อย.) - ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ - ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์

คณะกรรมการ จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

โครงสร้างคณะกรรมการ

โครงสร้างคณะกรรมการ

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑. นางสาวกนกวรรณ รอดระหงษ์
๒. นายธวัช ศรีเพ็ญจันทร์
๓. นางอาณน คาวรรณ์
๔. นางสมบัติ เทียบท้าว
๕. นายบรรจบ ทุมโยมา
๖. นายแสวง สุระเสน
๗. นางคำมา สุตยอค
๘. นายชูชาติ ชูสุวรรณ
๙. นางวรรณภา ไกรสังเกตุ
๑๐. นางสาวจันทร์เพ็ญ บุญเลิศ

สมุดบัญชีธนาคาร

รหัสสาขา Branch Code	0674	บัญชีเลขที่ Account No.	020142998385
ชื่อสาขา Branch Name	สาขานักพัฒนา	รหัสโครงการ Project Code	
ชื่อนักบัญชี Account Name			
วิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน			
2001 - บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ (ใช้สมุดคู่ฝาก)			
118612543	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL CO-OPERATIVES BANKING		
เลขที่ 000118612543	 ผู้มีอำนาจลงนาม Authorized Signature		

รายงานสถานะการเงิน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน งบแสดงสถานะการเงิน สำหรับปีสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ (หน่วย : บาท)				
สินทรัพย์	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสด	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐
เงินฝากธนาคาร	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐
ดอกเบี้ย-เงินฝากธนาคาร	๐.๓๖	๒.๕๐	๒.๓๑	๑.๖๘
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	๒๐,๕๐๐.๓๖	๒๐,๕๐๒.๕๐	๒๐,๕๐๕.๑๗	๒๑,๐๐๖.๖๘
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	-	-	-	-
รวมสินทรัพย์	๒๐,๕๐๐.๓๖	๒๐,๕๐๒.๕๐	๒๐,๕๐๕.๑๗	๒๑,๐๐๖.๖๘
หนี้สินและทุน				
หนี้สิน				
เจ้าหนี้	-	-	-	-
รวมหนี้สิน	-	-	-	-
ส่วนของผู้ถือหุ้น				
ทุน				
ทุน	๒๐,๕๐๐.๓๖	๒๐,๕๐๒.๕๐	๒๐,๕๐๕.๑๗	๒๑,๐๐๖.๖๘
รวมทุน	๒๐,๕๐๐.๓๖	๒๐,๕๐๒.๕๐	๒๐,๕๐๕.๑๗	๒๑,๐๐๖.๖๘
รวมหนี้สินและทุน	๒๐,๕๐๐.๓๖	๒๐,๕๐๒.๕๐	๒๐,๕๐๕.๑๗	๒๑,๐๐๖.๖๘

ผลผลิตของกลุ่ม

กิจกรรมที่ดำเนินการและแนวทางการพัฒนา

กิจกรรมที่ดำเนินการ จำนวน ๔ กิจกรรม

๑. การผลิตก้อนเห็ดนางฟ้า
๒. การแปรรูปเห็ดนางฟ้า (น้ำพริกเห็ด เห็ดสวรรค์ เห็ดทอดสมุนไพร)
๓. การทำสับปะรดกวน
๔. การทำขนมทาร์ตสับปะรด

๑.๑ การผลิตก้อนเห็ดนางฟ้า

วัตถุดิบและส่วนผสมก้อนเห็ดนางฟ้าภูฐาน

๑) ขี้เลื่อย	๑๐๐	กิโลกรัม
๒) รำละเอียด	๕	กิโลกรัม
๓) ดิบเกลือ	๐.๒	กิโลกรัม
๔) ปูนขาว	๑	กิโลกรัม
๕) ยิปซัม	๐.๕	กิโลกรัม
๖) หัวเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐาน	๕	ขวด

ขั้นตอนการผลิตก้อนเห็ด

- ขี้เลื่อยที่ใช้ควรเป็นขี้เลื่อยไม้ยางพาราจะดีที่สุดหากเป็นขี้เลื่อยใหม่ควรกองทิ้งไว้ ประมาณ ๑ สัปดาห์
- หลังจากเตรียมสูตรอาหารก้อนเห็ดได้แล้วให้นำส่วนผสมทั้งหมดไปคลุกเคล้าผสมให้เข้ากันวิธีตรวจสอบความชื้นว่าเหมาะสมหรือไม่ ให้ใช้มือบีบแล้วแบมือออกดูว่าก้อนขี้เลื่อยยังเป็นก้อนอยู่หากระหว่างบีบมีน้ำไหลออกมาแสดงว่าแฉะเกินไปหรือ ถ้าแบมือแล้วก้อนขี้เลื่อยแตกออก แสดงว่าแห้งเกินไป

- บรรจุใส่ถุงพลาสติกที่ใช้เพาะเห็ด ซึ่งควรบรรจุให้หมดภายในวันเดียว ถุงก้อนเชื้อควรมีน้ำหนักขนาด ๘ ชีด - ๑ กิโลกรัม เมื่ออัดก้อนเชื้อแน่นดีแล้วใส่คอขวดพลาสติกอุดด้วยสำลีและปิดด้วยกระดาษ แล้วรัดยางวงให้แน่นหรือใช้ฝาพลาสติก

การนึ่งฆ่าเชื้อก้อนเห็ด

การนึ่งฆ่าเชื้อมีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดเชื้อแข่งขันหรือเชื้อปนเปื้อน ที่อยู่ในอากาศหรือวัสดุเพาะ ซึ่งจะมาแย่งที่อยู่อาศัยและอาหารในก้อนเห็ด เพื่อกำจัดเมล็ดพืชและวัชพืชที่อาจติดมากับวัสดุเพาะ และยังสามารถกำจัดแก๊สเสียที่สะสมอยู่ในก้อนเห็ดที่อัดไว้ข้ามคืนได้อีกด้วย

- นำก้อนเชื้อเห็ดเข้าตู้นึ่งเพื่อฆ่าเชื้อด้วยอุณหภูมิ ๑๐๐ องศาเซลเซียส ใช้ เวลาประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง

การหยอดเชื้อเห็ด (ข้าวฟ่าง)

- นำหัวเชื้อหยอดที่ปากคอก้อนเห็ด ใช้ประมาณ ๑๐ - ๒๐ เมล็ดต่อก้อน เสร็จแล้วรีบปิดปากถุงด้วยสำลีหรือกระดาษพันที่ การหยอดเชื้อต้องหยอดในห้องที่ไม่มีลมแรง วัสดุที่ใช้หยอดหัวเชื้อควรทำความสะอาดด้วยแอลกอฮอล์ก่อนทุกครั้ง

- นำก้อนเชื้อที่หยอดเชื้อเห็ดลงเรียงเรียบร้อยแล้วไปบ่มไว้ในโรงบ่มก้อนเชื้อต่อไป

การบ่มเส้นใยเห็ด

นำก้อนเชื้อเห็ดที่หยอดเชื้อเห็ดเรียบร้อยแล้วเรียงที่ชั้นวางก้อนเห็ดในโรงบ่มเชื้อที่มีอุณหภูมิประมาณ ๒๕ - ๓๐ องศาเซลเซียส เพื่อให้เส้นใยเจริญในก้อนเชื้อและต้องหมั่นตรวจดูโรงบ่ม แผลง มด มอด แมลงสาบ ปลวกหรือไรต่างๆ หากพบให้รีบนำก้อนเชื้อออกไปกำจัดทันทีหรืออาจฉีดพ่นด้วยสารสกัดจากสมุนไพร เช่น ตะไคร้หอม รอบๆ โรงบ่มเพื่อป้องกันไว้ก่อน ใช้ระยะเวลาในการบ่มเชื้อก็ขึ้นอยู่กับชนิดของเห็ดและสภาพแวดล้อม ในช่วงของการเจริญของเส้นใยรวมถึงขนาดของก้อนเชื้อด้วย ส่วนการเดินทางของเส้นใยหรือเชื้อเดินเต็มก้อนของเห็ดนางฟ้าใช้ระยะเวลาบ่ม ๓๐ - ๔๕ วัน และเมื่อครบกำหนดเราจึงทำการเปิดดอกก้อนเห็ด

การเปิดดอกและการดูแลรักษา

เมื่อก้อนเห็ดนางฟ้าที่เราบ่มไว้ระยะเวลา ๔๕ วัน ซึ่งสังเกตได้จากเส้นใยสีขาวจะเดินเต็มก้อนนั้นหมายถึงก้อนพร้อมเปิดดอกโดยเราจะนำสำลีที่ปิดตรงปากดอกก้อนเห็ดออกทิ้งไว้ประมาณ ๒-๓ วัน เราจะเริ่มเห็ดดอกเห็ดเริ่มโผล่เป็นดอกเล็กๆ ที่หน้าก้อน ช่วงนี้เราจะทำการรดน้ำที่ก้อนเห็ดเพื่อให้ความชื้นและปรับอุณหภูมิเพื่อให้เห็ดออกดอกได้ดีสิ่งที่ต้องระวังเวลาการรดน้ำก้อนเห็ดอย่าให้น้ำเข้าหน้าก้อนเพราะจะทำให้เกิดเชื้อราและการสะสมของเชื้อโรคและแมลง

๑.๓ การทำสับปะรดกวน

การแปรรูปสับปะรดกวน ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพราะเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกเนื่องด้วยอำเภอนิคมพัฒนา มีการเพาะปลูกสับปะรดจำนวนมากและมีบางช่วงเวลาที่ผลผลิตออกมาสู่ตลาดจำนวนมากทำให้ราคาตกต่ำและโรงงานแปรรูปสับปะรดชะลอการรับซื้อ การทำสับปะรดกวนเป็นอีกทางออกหนึ่งในการเพิ่มมูลค่า เป็นการถนอมอาหาร และสามารถเป็นของฝากให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว การแปรรูปในปัจจุบันไม่ยุ่งยากและเปลืองแรงงานเพราะเราใช้เครื่องกวนสับปะรดมาช่วยในกระบวนการผลิตทำให้ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย แรงงาน

๑.๔ การทำขนมทาร์ตสับปะรด

ทาร์ตสับปะรดหรืออาจจะเรียกว่าคุกกี้ไส้สับปะรด เมื่อเรามองเห็นปัญหาหรือการแตกผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย จากเดิมที่จะทำสับปะรดกวนเพียงอย่างเดียวเราสามารถปรับมาผลิตเป็นขนมสำหรับทานกับชา กาแฟ เป็นของฝากของขวัญในเทศกาลต่างๆ เป็นของที่ระลึกประจำชุมชนประจำหมู่บ้านและเพิ่มมูลค่าของสินค้า

ขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่ม

ภาพการประชุมคณะกรรมการ

การบริหารจัดการดำเนินการทั่วไป

๑. มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้งเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกทราบ
๒. มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
๓. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเมื่อเกิดปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไข
๔. มีการจัดทำบัญชีรับ - จ่ายเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้
๕. มีการจัดสวัสดิการให้กับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม

การบริหารจัดการทางด้านเทคนิค

๑. คณะกรรมการประชุมหารือวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน
๒. ประสานงานกับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วยดำเนินการแก้ไข
๓. การบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์เครื่องจักร กลุ่มจัดสรรงบประมาณไว้ ๑๐ % เพื่อใช้ในการซ่อมบำรุง
๔. แต่งตั้งคณะกรรมการคนใดคนหนึ่งให้มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

กลุ่มองค์กร ภาครัฐ เอกชน ผู้สนใจ มาเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้

กิจกรรมของศูนย์เป็นการอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการทำก้อนเห็ด

หน่วยงานภาครัฐ พัฒนาชุมชน อปท. ภาคเอกชน สนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน

การทำกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์

๑. ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การปลูกต้นไม้ การปล่อยปลา

๒.กิจกรรมจิตอาสา ทำความสะอาด ตัดหญ้า ตัดกิ่งไม้

๓.กิจกรรมการเยี่ยมครัวเรือนเปราะบางทางสังคม

๔.ส่งเสริมการออมและมีกองทุนสวัสดิการให้กับสมาชิก

ความคืบหน้า

โครงการ Mushroom Smart Farm

สภาพโรงเรือนเดิมที่ยังไม่ได้ใช้ทำประโยชน์ก่อนปรับปรุง

ความเชื่อมโยง สภาพปัญหา และสิ่งที่ต้องทำ

โรงเรียนเพาะเห็ดนางฟ้าควบคุมอุณหภูมิและความชื้นอัตโนมัติ

ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะเห็ดนางฟ้า

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน เป็นอีกหนึ่งกลุ่มหรือชุมชนที่มีการเพาะเห็ดนางฟ้าโดยอาศัยภูมิปัญญา รวมถึงการได้รับการอบรมวิชาชีพการเพาะเห็ดต่าง ๆ กับทางศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม วิทยาลัยสงฆ์ราชภัฏวราวุฒวิทยาฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ และศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อีกทั้งมีการอบรมจากที่มหาวิทยาลัยที่ทางเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ จัดโครงการอบรมเพื่อสร้างเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรในพื้นที่และผู้สนใจ กลุ่มสมาชิกเข้าร่วมอบรมเรียนรู้ จนสามารถนำองค์ความรู้มาถ่ายทอดให้กับสมาชิกในกลุ่มได้และรวมกลุ่มกันผลิตก้อนเห็ดนางฟ้า มีการสร้างโรงเรือนแต่ไม่ถาวรมีการใช้ไม้ยูคา หลังคามุงด้วยหญ้าคา รอบด้วยสแลนดำ ส่วนพื้นที่ยังเป็นพื้นดินเดิม การทำขึ้นวางก้อนเห็ดยังคงเป็นทรงเอที่นิยมกันทั่วไป ปัญหาที่ตามมาคือการดูแลรักษาโรงเรือนมีอายุการใช้งานแค่ ๑-๒ ปีก็ชำรุด ทำให้ต้องมีการสร้างโรงเรือนเพาะเห็ดอยู่บ่อยครั้งสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและแรงงาน ผลผลิตดอกเห็ดไม่เป็นไปตามที่คาดหวังหรือควรจะเป็นเพราะปัญหาเกิดจากเราไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิ ควบคุมความชื้น รวมถึงช่วงระยะเวลาการรดน้ำ ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการเจริญเติบโตของเห็ดและการออกผลผลิตทั้งสิ้น

ทั้งนี้ นางสาวสุคนธ์ ชูสุวรรณ ประธานกรรมการ ได้มีโอกาสเข้าศึกษาหลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติภาคตะวันออก EEC รุ่นที่ ๒ กลุ่มประเทศอุรุกวัยกับทางสถาบันการสร้างชาติ มีท่านศาสตราจารย์ดอกเตอร์เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ประธานสถาบันการสร้างชาติ โดยมีแนวความคิดการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนนั้นต้องมี ๓ ภาคส่วน ภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม บูรณาการทำงานร่วมกัน ดังนั้นกลุ่มนักศึกษาอุรุกวัย ได้มีการพูดคุยวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุต่างๆ ในการเพาะเห็ดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน ถึงปัญหาและอุปสรรคในการผลิต การเพาะเห็ด อะไรบ้างที่เป็นสาเหตุหลัก การเพาะเห็ดของกลุ่มที่ผ่านมาคือเราไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิ อากาศ ความชื้น การรดน้ำก้อนเห็ด ซึ่งยังใช้วิธีแบบบ้านๆ คือการใช้สายยางรดน้ำ ซึ่งจะไม่เหมาะเลยว่าการใช้น้ำในปริมาณมากนักน้อยเพียงใด อากาศลมแรงก็ทำให้น้ำก้อนเห็ดแห้ง

เกิดความเสียหาย ยังคงใช้แรงงานในการดูแลรดน้ำ ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เพราะฉะนั้นสรุปได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขและเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นด้วยการสร้างเป็นโรงเรือนเพาะเห็ดโดยใช้เทคโนโลยีระบบดิจิทัล เข้ามาช่วยในการควบคุม โรงเรือนระบบปิด

การสร้างโรงเรือนถาวรเพื่อเพาะเห็ดนั้น ทางวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน มีโครงสร้างโรงเรือนเดิมที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไร คณะกรรมการจึงประชุมปรึกษาร่วมกันให้ปรับปรุงพัฒนาโรงเรือนเดิมนี้เป็นโรงเรือนเพาะเห็ด Mushroom Smart Farm โดยใช้เงินทุนที่มีอยู่จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท สำหรับการก่ออิฐและเทพื้น ส่วนโครงสร้างโดยรอบโรงเรือนติดผนังด้วยแผ่นยิบซัมบอร์ด

ติดตั้งอุปกรณ์ประกอบ

๑. ระบบชุดควบคุมอุณหภูมิและความชื้นของโรงเห็ดแบบอัตโนมัติ
๒. ติดตั้งระบบพ่นละอองน้ำ
๓. ติดตั้งชุดพัดลมระบายอากาศ

ให้เป็นโรงเรือนเพาะเห็ด Mushroom Smart Farm โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกลุ่มนักศึกษา อรุณวัย จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท โดยมีทีมช่างและวิศวกรดำเนินการติดตั้งระบบคอนโทรล ควบคุมอุณหภูมิ อากาศ ความชื้น ตั้งช่วงเวลารดน้ำ เพื่อเป็นการลดปัญหาดังกล่าวข้างต้นช่วยให้เกษตรกร ลดค่าใช้จ่าย ลดเวลาและลดแรงงาน ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตรวมถึงรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถเป็นโรงเรือนต้นแบบการเพาะเห็ดให้กับคนในชุมชนและชุมชนพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงเป็นสถานที่ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อไป

หลักการและเหตุผลแนวทางการแก้ไขปัญหา

เพื่อควบคุมอุณหภูมิและความชื้นของโรงเรือนให้คงที่และเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของเห็ด ป้องกันความผิดพลาดจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ประหยัดพลังงาน เนื่องจากเปลี่ยนจากปั๊มสูบน้ำเพื่อรดน้ำในโรงเรือนเป็นปั๊มพ่นละอองน้ำที่มีกำลังต่ำกว่า ทำให้ผลผลิตดอกเห็ดออกสม่ำเสมอ ลดการสูญเสียของก้อนเห็ด เพื่อพัฒนาสู่การควบคุมโรงเรือนแบบอัจฉริยะ (smart farm) ในอนาคต และเนื่องจากใช้พลังงานที่ไม่มากจึงสามารถใช้ร่วมกับพลังงานแสงอาทิตย์ได้

อุปกรณ์ประกอบ

๑. ชุดควบคุมและความชื้นของโรงเห็ดแบบอัตโนมัติ
๒. ชุดพ่นละอองน้ำ
๓. ชุดพัดลมระบายอากาศ

หลักการทำงาน

ชุดควบคุมอุณหภูมิความชื้นมีหน้าที่ควบคุมอุณหภูมิและความชื้นของโรงเรือนให้คงที่โดยจะมีเซ็นเซอร์วัดค่าอุณหภูมิและความชื้นติดตั้งด้านในโรงเรือนและแสดงผลที่ตู้ควบคุมด้านหน้าโรงเรือน ผู้ใช้จะทำการกำหนดค่าอุณหภูมิและความชื้นที่ต้องการที่ตู้ควบคุม เมื่อความชื้นในโรงเรือนต่ำหรืออุณหภูมิสูงเกินจากที่ตั้งไว้ ตู้ควบคุมจะสั่งให้ชุดพ่นละอองน้ำทำการพ่นละอองน้ำออกมาเพื่อเพิ่มความชื้นและลดอุณหภูมิในโรงเรือน หากความชื้นในโรงเรือนสูงเกินจากที่กำหนดไว้ ชุดควบคุมจะสั่งให้พัดลมระบายอากาศทำงานเพื่อดึงความชื้นออกจากโรงเรือน

ประโยชน์ของโรงเรือนแบบ Mushroom Smart Farm

๑. สร้างผลผลิตได้ในทุกฤดูกาลไม่ว่าจะเป็นฤดูไหนก็ปลูกได้
๒. ควบคุมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช วางแผนการปลูกง่ายขึ้น
๓. ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคพืช เพราะปลอดภัยจากสัตว์หรือแมลงศัตรูต่อพืช
๔. ระบบรดน้ำอัตโนมัติ ตั้งค่าเวลาเปิดและปิด ควบคุมปริมาณน้ำได้ตามความเหมาะสม
๕. ประหยัดต้นทุนการดูแลพืช เพราะช่วยลดจำนวนแรงงานและประหยัดน้ำได้ถึง ๔๐%
๖. ควบคุมการใช้น้ำ ป้อนน้ำ และอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆได้
๗. มีอุปกรณ์เซ็นเซอร์วัดอุณหภูมิและความชื้นอากาศในโรงเรือน

ผลกระทบจากการดำเนินงาน

๑. ช่วงระยะเวลาภายใน ๑ ปีนี้ หลังจากโครงการโรงเรือนเพาะเห็ดต้นแบบ (Mushroom Smart Farm) ให้กับกลุ่ม มีการเพาะเห็ดที่ควบคุมความแม่นยำและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น คนในชุมชนและสมาชิกไม่ต้องลองผิดลองถูกไม่ต้องกังวลเรื่องการออกผลผลิตหรืออากาศที่มีผลต่อการออกดอก ซึ่งขบวนการทั้งหมดนี้สามารถควบคุมการทำงานได้ด้วยระบบดิจิทัล

๒. เป็นการประหยัดเวลา ลดค่าใช้จ่าย สร้างรายได้เพิ่มขึ้น รวมถึงประหยัดแรงงาน และผลผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้นลดอัตราการสูญเสีย

๓. เป็นชุมชนต้นแบบเพื่อเผยแพร่แนวคิดการลดใช้พลังงาน สร้างผลดีต่อชุมชน

๔. สามารถวางแผนการผลิตได้ตามความต้องการ และความเหมาะสมของพื้นที่

๕. สามารถนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ ปฏิบัติ จากการเก็บข้อมูล การเพาะเห็ดในพื้นที่โรงเรือนต้นแบบ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชนและผู้สนใจ

การสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้ จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนา ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ที่สุดในที่สุด

การแก้ไขปัญหาจะต้องนำไปใช้ได้จริงและลงมือปฏิบัติได้ โดยจะต้องแสดงให้เห็นถึงการประยุกต์และเชื่อมโยงทั้ง ๓ ภาคส่วน ภาครัฐกิจ ภาคธุรกิจ และภาคประชากิจ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้วยแนวพระราชดำริ “ระเบิดจากข้างใน” เป็นหลักการพัฒนาคน ที่ต้องเริ่มจากการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อนแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก หลักการพัฒนาที่แท้จริง การพัฒนาที่แท้จริงต้องเริ่มจากระดับฐานระดับย่อยที่สุดหรือ “ข้างใน”

การบริหารจัดการหลังมีการดำเนินงาน

กลุ่มมีการบริหารจัดการโดยจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับการซ่อมบำรุงดูแลเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ร้อยละ ๑๐ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเวลามีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และทางสมาชิกกลุ่มเองท่านที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการซ่อมบำรุงก็จะช่วยกันดูแลรักษาในเบื้องต้น มีการตรวจเช็ควัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ

ผลักดันแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมด้านพลังงาน เข้าสู่แผนพัฒนา อปท.

นายประสงค์ เล็กโกล่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาชุมชน นอกเหนือจากการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคแล้ว ยังเล็งเห็นความสำคัญของพี่น้องประชาชนในชุมชนที่ประกอบอาชีพ มีการรวมกลุ่ม มีการจัดเป็นวิสาหกิจชุมชน ให้เข้าถึงงบประมาณและแหล่งทุนของทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการเสนอแผนการพัฒนา หรือแผนที่ทางชุมชนหรือกลุ่มต้องการให้ได้รับงบประมาณในการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ อบรมให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพแกนนำ เป็นประจำทุกปี และหรือทางองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนามีจัดโครงการต่างๆ ก็จะมีหนังสือเชิญถึงประธานหรือผู้แทนกลุ่มเพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ได้บรรจุโครงการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้สนใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพพัฒนาอาชีพของกลุ่ม ที่ผ่านมานั้นจะเป็นการอบรมอาชีพให้กับกลุ่มสมาชิก แต่จากการที่กลุ่มดำเนินกิจกรรมการเพาะเห็ดเราจะเห็นปัญหาในเรื่องของการใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้าที่มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นและเมื่อเราได้เข้าร่วมอบรมกับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องของการลดใช้พลังงาน ทำให้เรามีแนวคิดสูบน้ำด้วยระบบพลังงานแสงอาทิตย์ แทนการปั้มน้ำโดยใช้ไฟฟ้า การแปรรูปเห็ดนางฟ้าหรือในบางครั้งที่ดอกไม่สวยไม่สามารถนำไปจำหน่ายได้เรา จะทำการตากไว้เพื่อการแปรรูป แต่ยังคงตากแบบเดิมๆ โดยใช้ตะแกรง ซึ่งทำให้มีฝุ่นละอองหรือแมลงเกาะได้ ดังนั้นอีกหนึ่งอุปกรณ์โรงอบแห้งระบบพลังงานแสงอาทิตย์ จะช่วยประหยัดเวลา แรงงาน การประหยัดค่าใช้จ่ายในขบวนการผลิต รวมถึงผลผลิตที่ได้ปริมาณเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพมากขึ้นด้วย

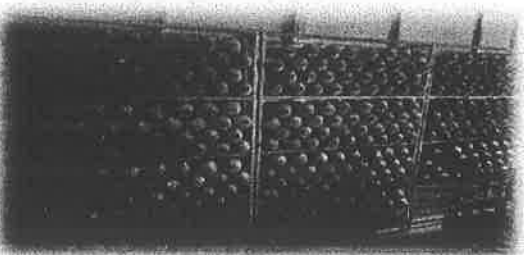
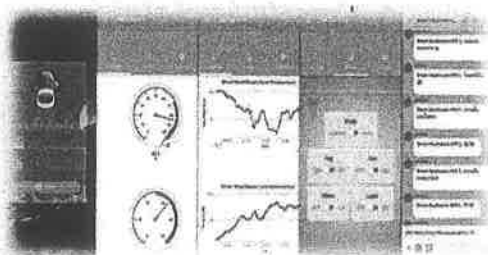
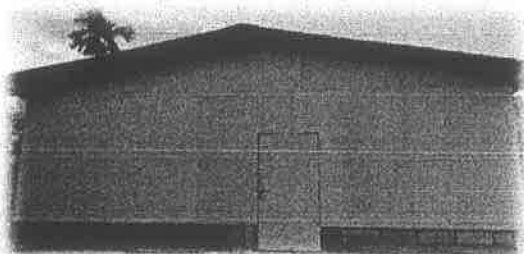

เกษตรอัจฉริยะ : แนวทางที่จะยกระดับรายได้ภาคการเกษตรให้เทียบเท่ากับภาคอุตสาหกรรม ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่วางโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลรองรับ โดยเฉพาะ 5G ที่ครอบคลุม EEC มากกว่า ๘๐% และขณะนี้เริ่มมีเกษตรกรที่ใช้บริการโซลูชันสำหรับฟาร์มแล้ว ทำอย่างไรให้เขามีคุณภาพและมีมาตรฐานที่จะจำหน่ายภายในประเทศหรือส่งออกเป็นอุตสาหกรรมได้ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดมาทำการเพาะเห็ดแบบโรงเรือนอัจฉริยะ หรือสมาร์ทฟาร์มเห็ด ที่ให้ผลผลิตสูง มีความสม่ำเสมอและผลิตรอกเห็ดได้ตลอดปี

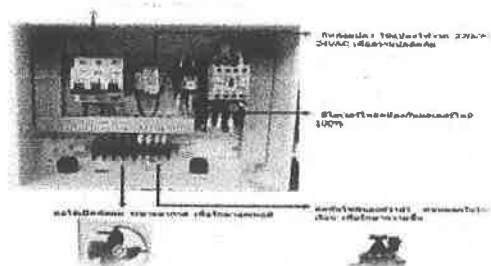
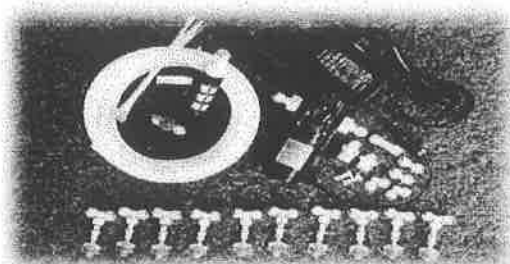
การเพาะเห็ดแบบใช้โรงเรือน มีข้อดี คือ มีประสิทธิภาพและให้ผลผลิตสูงแต่มีอุปสรรคใหญ่สำหรับเกษตรกรชุมชนคือ ต้องใช้งบลงทุนสูง ทั้งค่าก่อสร้างโรงเรือน ระบบการให้น้ำและอุปกรณ์อื่นๆ อีกทั้งขั้นตอนการเพาะเห็ดวิธีนี้มีความซับซ้อนตั้งแต่การเตรียมโรงเรือน อบรมเชื้อ ปรับอุณหภูมิ ความชื้น และแสงไปจนถึงขั้นตอนการเกิดดอกและเก็บเกี่ยว หากปรับสภาพแวดล้อมไม่ถูกวิธีจะส่งผลให้ผลผลิตทั้งหมดเสียหายได้ ฉะนั้นจึงต้องมีโรงเรือนต้นแบบเพื่อเป็นโมเดลในการเพาะเห็ดเพื่อเกษตรกรชุมชนจะได้มีแหล่งที่ศึกษาเรียนรู้และไม่ต้องลองผิดลองถูกอีกต่อไปและมีผลในระยะยาวที่ไม่ต้องสร้างโรงเรือนบ่อย ๆ ช่วยให้ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดแรงงาน ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงทำให้รายได้เพิ่มสูงขึ้นเกษตรกรชุมชน มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชนได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

สิ่งที่มองเห็นในอนาคตที่จำเป็นต้องลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า ฉะนั้นเราต้องมีการใช้พลังงานทางเลือก คือการใช้พลังงานแสงอาทิตย์หรือที่เรียกกันในปัจจุบันด้วยระบบโซลาร์เซลล์ ถ้ามีการติดตั้งระบบนี้ได้ยิ่งจะทำให้ชุมชน เกษตรกรประหยัดค่าใช้จ่ายมากขึ้น จึงต้องมีการส่งต่อหรือประสานงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมพลังงาน ภาครัฐกิจ เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ได้นำเทคโนโลยีสมาร์ทฟาร์ม โรงเพาะเห็ดนางฟ้าที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการทำโรงเรือนเพาะเห็ดอัจฉริยะ สมาร์ทฟาร์ม องค์ความรู้และได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำสู่ระบบฟาร์มเพาะเห็ดอัจฉริยะ เพื่อนำพาชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเอง โดยมี ความมั่นคง มั่งคั่งและ ยั่งยืน

“อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีนี้ ยังคงต้องพัฒนาทางด้านเทคนิคอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง ในการช่วยพัฒนากระบวนการผลิต พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชุมชน อันเป็นฐานรากแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน”

ภาพชุดอุปกรณ์สำหรับติดตั้งระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้นโรงเรือนเพาะเห็ด

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตามความพร้อมของชุมชน เกิดการสร้าง ความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ที่เน้นการผลิต เพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้สร้างสรรค์คุณค่าของสินค้า/บริการ พร้อมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน ควบคู่กับการพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลตลอดจนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิตและการบริการ บนฐานการเพิ่มคุณค่าสินค้าและบริการจากองค์ความรู้และนวัตกรรมและการบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้เพื่อเกิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและช่วยแก้ปัญหาความยากจน

ด้วยเหตุนี้ก่อนที่จะแก้ปัญหาหรือดำเนินการสู่เป้าหมายใดๆก็ตามนักคิดเชิงกลยุทธ์จะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมที่จะก้าวไป ยึดเป้าหมายและรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าล้มเหลว มีการวิเคราะห์และประเมินสถานะจะช่วยให้เราค้นพบจุดแข็งในตัวเราที่จะนำออกมาใช้ประโยชน์ในการนำไปสู่เป้าหมาย จุดอ่อนของเราที่ต้องระมัดระวัง โอกาสของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งต้องหาวิธีหลบหลีกและป้องกันอันจะนำไปสู่การหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการวางแผนสู่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้

วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการของชุมชนที่นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก หากได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ จะส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาศักยภาพ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปรับตัวได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง มีการสร้างภูมิคุ้มกันและบริหารความเสี่ยง เติบโตอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน วิสาหกิจชุมชน เป็นแนวปฏิบัติในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมแนวทางการสำรวจตนเอง และสร้างความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืน และพัฒนาการเรียนรู้ภายในชุมชน

ดังนั้นโครงการ Mushroom Smart Farm ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาวิถีชีวิตชุมชน จะเป็นโรงเรียนต้นแบบให้กับคนในชุมชน บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ ๓ ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของปัญหาด้านการเพาะเห็ดที่ยังมีผลผลิตที่ต่ำ ไม่ได้คุณภาพ และช่วยให้การผลิตเห็ดใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กลุ่มและคนในชุมชนได้ความรู้ใหม่ๆ มากขึ้น มีการส่งเสริมแนะนำช่องทางการจัดจำหน่าย การทำการตลาดออนไลน์ มีการช่วยออกแบบพัฒนาแบรนด์ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อเป็นที่สนใจของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งนั่นหมายถึงทำให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ทำให้เศรษฐกิจและทุนชุมชนของประเทศชาติดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ องค์ความรู้ด้านวิชาการหรือแม้แต่สนับสนุน เครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพสินค้า การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า ควรมีการติดตาม ส่งเสริมให้ได้รับมาตรฐานสินค้าต่างๆ ที่ทางภาครัฐเป็นผู้ออกให้เช่น เครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้าต่างๆ เช่น ออย. มอก. สมอ. มาตรฐาน GMP มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) OTOP ช่วยส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับสินค้าชุมชน

๒. ภาครัฐสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและงบประมาณ

๓. ภาครัฐธุรกิจสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ที่ทางวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ผลิตและจำหน่าย เช่น ๑ โรงงาน ๑ ชุมชน

๔. การทำงานแบบบูรณาการ ๓ ภาคส่วน เข้ามาช่วยวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาระบบ บริหารจัดการ คน ระบบ และบริบท

